

Aan de leden van de Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum

12 februari 2019

Contactpersoon

Joanne Hogervorst

Onderwerp

Plenair debat zelfdoding in de jeugdzorg

13 februari 2019

Doorkiesnummer

06 53579693

Ons kenmerk

230399/2019

Geachte leden van de Vaste Commissie voor VWS,

Woensdag aanstaande voert u een plenair debat met minister De Jonge van VWS over zelfdoding in de (gesloten) jeugdzorg, naar aanleiding van uitzendingen van Nieuwsuur. Afgelopen zaterdag beschreef Jason Bughwandass in de Volkskrant zijn pijnlijke ervaringen in de gesloten jeugdzorg en dit maakt glashelder: dit moet veel beter! Ons aller streven moet gericht zijn op hoge doelen: 0 gebruik van de separeer, 0 suicides en richting 0 kinderen uit huis. Maar hoe?

Incidentenpolitiek helpt jongeren en hulpverleners in kwetsbare situaties niet. Duurzaam verbeteren wel. Hiervoor vragen we ontwikkelruimte en middelen.

Als niemand het meer weet

Als samenleving vinden we dat elk kind recht heeft op een liefdevolle en stabiele omgeving om in op te groeien. En als dat niet lukt, dan een gezinsvervangende leefomgeving die zo 'thuis mogelijk' is; stabiel, veiligheid en perspectief biedend, gericht op het bevorderen van een gezonde ontwikkeling. Als samenleving staan we voor een grote opgave. De aandacht gaat de laatste tijd erg uit naar de Jeugdzorg Plus (gesloten jeugdzorg), de voorziening voor als niemand het meer weet: de eigen omgeving van het kind niet, de hulpverlening, politie en rechters niet. In de Jeugdzorg Plus zijn kinderen opgenomen die emotioneel in de knoop zitten, die boos zijn, bang, beschadigd, verdrietig of eenzaam. Deze kinderen verdienen onze beste zorg en een toekomstperspectief. Jason Bughwandass beschrijft schrijnende situaties. Er zijn instellingen waarin dit nog voorkomt, er zijn ook instellingen waar dit niet of nauwelijks voorkomt. Snel beter worden is onze plicht. De jeugdpsychiatrie en de jeugdzorg zien dit als gezamenlijke verantwoordelijkheid. We hebben hierbij ook gemeenten, rijk en andere partners hard nodig.

Averechts werkende veiligheid

Er gaat veel goed met de Nederlandse jeugd. Ook doordat we in de basis een goede jeugdhulp hebben. Maar sommige dingen gaan nog helemaal niet goed. We weten dat bijna elk kind dat uit huis geplaatst wordt, zelfs als hij mishandeld wordt, loyaal is aan zijn ouders en naar huis terug wil. Uithuisplaatsing is traumatiserend, leidt tot verzet en naar huis willen. Een kind, dat meestal toch al forse problemen had, kan dan nog depressiever worden, of agressief. Wij willen met elkaar leren wat ervoor nodig is om meer kinderen goed thuis te laten wonen. Nu wordt nog te vaak voor averechts werkende veiligheid gekozen. In het huidige hulpsysteem zijn bij complexe problematiek, noodgedwongen, niet altijd de best toegeruste professionals beschikbaar of ingezet. Beschikbare kennis wordt niet optimaal benut. Hulpverleners voelen de druk van de samenleving, van de meldcode, de Inspectie en het tuchtrecht om in te grijpen. Onder diezelfde maatschappelijke druk leiden meldingen bij Veilig Thuis en aanvragen bij de Raad voor de Kinderbescherming tot ondertoezichtstellingen, al dan niet met uithuisplaatsingen, en soms tot een machtiging voor gesloten plaatsing in de Jeugdzorg Plus. Het aantal kinderen in de gesloten jeugdzorg is niet gedaald zoals de Jeugdwet beoogde. Deze 'veiligheid' kan juist weer leiden tot opsluiten en afzonderen, soms tot zelfbeschadiging of zelfs suicide. Ook dit is niet wat de Jeugdwet tot doel had. We móeten met elkaar beter worden, zodat meer kinderen goed en veilig thuis kunnen wonen.

Jeugdhulp onder grote druk

Emotioneel beschadigde kinderen hebben zorg en behandeling nodig van stabiele, deskundige professionals. Maar nu zien ze te vaak onder grote druk werkende begeleiders. Hierdoor wordt de kans dat het mis gaat groter. De tarieven staan onder grote druk. Organisaties en hun medewerkers gaan gebukt onder enorme administratieve lasten en de dreiging van aanbestedingen. Dit vraagt dringend om verbeteringen. Daarnaast is het nodig om te investeren in kennis en vakmanschap van jeugdhulpprofessionals.

De hele keten verbeteren

Voor een betere behandeling in een gesloten setting is het belangrijk de bestaande kennis snel beter te benutten en nieuwe kennis en vaardigheden te ontwikkelen. Maar we moeten meer dan alleen 'het eind van de keten' verbeteren. Jason beschrijft zijn gezinssituatie: een autistische, laagbegaafde en bovendien gewelddadige broer, een alcoholverslaafde, onvoorspelbare vader en een onmachtige moeder, in een woonbuurt waar de escalaties die bij Jason thuis plaats vonden niet eens bijzonder waren. Bij veel meer gezinnen is er onmacht om samen problemen op te lossen. Onmacht bij, of zelfs wegstijgen door, de omgeving. Niet begrepen voelen door hulpverleners. Onze grootste uitdaging ligt in het voorkomen dat kinderen verwezen moeten worden naar de Jeugdzorg Plus. Hiervoor moet de héle keten ontwikkelen naar beter. Dit begint met goede steun en behandeling voor gezinnen, het liefst in de eigen omgeving.

Samen aanpakken

De jeugdbranches Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en Vereniging Orthopedagogische BehandelCentra (VOBC) met de beroepsorganisaties Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen (NVO) hebben de handen ineen geslagen om te voorkomen dat kinderen uit huis moeten. Dit

willen we doen door betere, gezinsgerichte hulp te ontwikkelen met aandacht voor kwetsbaar ouderschap, zodat kinderen thuis veilig zijn.

Daarnaast maken we, samen met het ministerie van VWS en de gemeenten, een plan voor de toekomst van de Jeugdzorg Plus, dat binnen enkele weken gepresenteerd wordt. Zoals u ook heeft kunnen lezen in de brief van minister De Jonge heeft dat plan concrete doelen: o.a. minder gesloten plaatsingen, nul onnodige doorplaatsingen en geen gedwongen afzonderingen. Dit vraagt ontwikkelruimte om samen beter te worden, middelen voor meer mensen op de groep en investering in vakmanschap.

Het gaat om moeilijk werk voor en met heel kwetsbare mensen. Het gevaar schuilt in te snelle antwoorden. Wij vragen van u de ruimte zodat de zorgorganisaties en professionals met nog meer kracht de deskundige ontwikkeling van zorg kunnen intensiveren.

Met vriendelijke groet,
mede namens NVvP, NIP, NVO en Jeugdzorg Nederland,

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland